

Notranje glasilo Društva Novo mesto * Izhaja štirikrat na leto: marca, junija, septembra in decembra
Urednik Tone Gošnik * Oblikovalec Marjan Moškon
Računalniški stavek in prelom Marko Gošnik
Filmi ŠPES GRAFIKA * Tisk TISKARSTVO OPARA
Uredništvo: IZZIV, Cesarjeva 30, 8000 NOVO MESTO
Rokopisov in fotografij ne vračamo

izziv

II 32/196

Vabilo na občni zbor

Novo mesto, 8. marca 2001

Leto I., številka 1

Kaj naj bo v obnovljenem Narodnem domu?

Zaradi izjemnega kulturnega in zgodovinskega pomena novomeškega Narodnega doma in vse hitrejšega grozečega propadanja sta Mestna občina Novo mesto in Društvo Novo mesto sklenila dogovor o ustanovitvi fundacije za rešitev Narodnega doma.

Čeprav izročilo nekako terja določitev namembnosti, želita občina in društvo glede na drugačne zahteve, kot so veljale pred 120-imi leti, prislusniti mnenju meščanov, kaj pričakujejo od obnovljenega Narodnega doma.

Zamisli in predloge, zapisane praviloma na eni strani lista, pošljite do 29. marca 2001 na naslov:

Mestna občina Novo mesto
Kabinet župana
Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
faks: 07/3939 208 ali e-naslov:
slavko.gegic@novomesto.si

Obširnejše vabilo meščanom, naj povedo, čemu nameniti obnovljeni Narodni dom, in nagrade za vse, ki se bodo pridružili razmišljanju o namembnosti doma pa v današnjem DOLENJSKEM LISTU!

Društvo Novo mesto si prizadeva, da bi bilo življenje v dolenjski metropoli prijetno ali pa vsaj znosno. Promet, ki teče skozi mestno jedro, je nedvomno eden izmed skrajno motečih dejavnikov, stara mestna poslopja, ki brez pravega življenja v njih počasi hirajo, napovedujejo nezadržno umiranje starega Novega mesta. Prva lastovka pa je vendarle tu: župan Mestne občine dr. Anton Starc in predsednik Društva Novo mesto Tone Škerlj sta v ponedeljek podpisala Pismo o nameri ... o kakšni pa na 2. strani današnjega IZZIVA! (Foto: Marko Klinc)

Naj ne bo nikomur nerodno!

Precej časa je že minilo, odkar je izšel zadnji Poročevalec, s katerim je upravni odbor našega društva obveščal člane o svojem delovanju. Ves ta čas ste bili člani lahko seznanjeni z aktivnostmi upravnega odbora le, če ste se udeleževali okroglih miz ali javnih tribun, ki smo jih občasno organizirali, ter na letnih občinih zbora. To je vsekakor premalo.

Izjalovilo se je tudi naše upanje, da se bo večje število članov aktivno vključilo v delovanje društva. Ko smo v minulih letih od ustanovitve društva v novembru 1993 naprej poskušali najti primerne

oblike za čim širše udejstvovanje članov in smo se dogovarjali za ustanovitev posameznih sekcij, ki bi se ukvarjale s posameznimi področji našega delovanja, pozivali posamezne pobudnike (pametnih in koristnih

pobud ni nikoli manjkalo), da bi se lotili obdelave in izvedbe posameznih akcij, je ostalo to več ali manj pri sklepih in dobrih željah.

Zaradi tega se je upravni odbor odločil, da bo obnovil pisno obveščanje članov o problematiki, s katero se ukvarja in o pobudah, ki jih posreduje izven društva tistim lokalnim dejavnikom, ki naj bi z močjo svoje oblasti in v okviru svojih pristojnosti napravili čimveč koristnega za naše mesto. To pa naj ne bi bil več samo »Poročevalec«, ampak »Izziv«, kot smo soglasno poimenovali novo glasilo.

Ni moj namen, da naštevam uspešne ali tudi neuspešne pobude in akcije, ki smo jih izvedli v minulih sedmih letih. Rad bi izzval čimveč članov, da bi upravni odbor pomagal pri aktivnostih, pa naj bodo to prizadevanja za ureditev posameznih pešpoti ali kolesarskih stez v Novem mestu, izdajanja zbornikov (kot sta bila dosedanja dva zbornika iz leta 1996 in 2000), pri dajanju pobud upravi in občinskemu svetu Mestne občine Novo mesto, kakor tudi pri udeležbah na lokalnih volitvah.

Samo tako, če se nas bo več zanimalo in skrbelo za urejeno in kulturno podobo mesta, za kakovostno in

zdravo življenje in za zanimanje javnosti za dogajanja v mestu in okolici, ki na vse to vplivajo, lahko računamo na nadaljnje uspehe našega društva.

Vedeti je namreč treba, da vsi, ki delamo v imenu društva in za društvo, opravljamo vse te posle amatersko. Ker nam dela ne zmanjka, lahko postane to prevelika obremenitev za posameznike.

Če pa nas bo več aktivno delovalo na vseh področjih, ki so pomembna za boljše počutje v našem mestu, bodo obremenitve posameznikov manjše, naše akcije pa bolj množične in že zato tudi še bolj uspešne.

Naj torej ne bo nikomur izmed članov našega društva odveč ali celo nerodno, da bi poklical katerega od članov upravnega odbora in mu dal svoj predlog ali pobudo za delovanje.

V imenu upravnega odbora vam lahko obljubim samo to, da bomo vsakogar, ki bo to želel, povabili na eno izmed sej našega upravnega odbora in pobudo ali predlog skupno obdelali zaradi nadaljnjega delovanja.

Povečajmo in razširimo naše delovanje in akcije!

Predsednik društva:
ANTON ŠKERLJ

NOVO MESTO - Fotografija Marko Klinc, Foto LIFE, Novo mesto, Novi trg 6

Pismo o dobri nameri

In hkrati vabilo vsem, ki jih obnovljeno poslopje zanima

Upravni odbor društva Novo mesto se je minulo jesen odločil tako ali drugače presekati mencanje okrog obnovitve in oživitve poslopja, ki so ga pred skoraj 130 leti kot prvi slovenski narodni dom začeli graditi zavedni novomeški narodnjaki v protiutež nemški Kazini.

Iniciativnemu odboru so naložili, naj zbere potrebno gradivo in preuči možnosti za ustanovitev sklada (fonda), v katerem bi zbirali denar in druga gmotna sredstva za rešitev tega prvovrednega spomenika slovenske samobitnosti.

Na nedavnem sestanku pri županu Mestne občine

Novo mesto dr. Tonetu Starcu kot predstavniku lastnika poslopja na Sokolski ulici v Novem mestu so odposlanci Društva Novo mesto s predsednikom in mestnim svetnikom Tone-
tom Škerljem predstavili zamisel o ustanovitvi fundacije, ki bi skrbela za Narodni dom.

Župan Starc je podprl pobudo Društva za rešitev poslopja, saj ga sicer čaka vse bolj grozeče propadanje in rušitev, strinja pa se tudi s predlogom, naj bosta ustanovitelja Sklada za obnovo in oživitev Narodnega doma Mestna občina in Društvo Novo mesto.

Razmišljanja o rešitvi Narodnega doma so sicer že stara stvar, vendar več kot zakrpati preluknjano streho in z mrežo zavarovati pred odpadajočim ometom zlasti avtomobile, ki veselo drviijo mimo po menda najožji in najbolj prometni novomeški ulici, se do zdaj ni posrečilo še nikomur.

Zato sta se župan Starc in predsednik Škerlj odločila podpisati »Pismo o nameri«, ki naj potrdi iskreno dobro voljo Mestne občine in Društva Novo mesto za vrnitev meščanom njihovega hrama slovenstva in kulture, ki ga je takrat z osebnimi prispevki v denarju in gradivu zbralo nekaj sto pravih Novomeščanov.

Hkrati so se na predlog župana Starca odločili ponoviti vabilo vsem, ki jih bodoča namembnost obnovljenega Narodnega doma kakorkoli zanima, naj sporoče svoje predloge županovemu kabinetu, kjer jih bo posebna strokovna delovna skupina članov Društva Novo mesto in županstva pozorno preučila in sporočila načrtovalcem notranje ureditve obnovljenega doma.

MARJAN MOŠKON

Bo rotovž v Novem mestu, nekdanja mestna hiša, ali tudi magistrat, le postal sedež župana mestne občine? Za tak namen so ga nekoč postavili in nadgradili naši predniki...

Glavni trg, Sokolska, Krištofova gostilna...

Nastala je mučna tišina, nakar je Ivan kar sam odgovoril, da še vedno ni dorečen pomen "mestna" občina oziroma, da se še ne vedo pravice in dolžnosti mestne občine do mesta Novo mesto. Če mora mestna občina imeti enak odnos do vseh naselij v občini, potem samo mesto ne more terjati od Mestne občine večje pozornosti, čeprav ni dvoma, da jo potrebuje.

Vsekakor je od te odločitve odvisna usoda Glavnega trga in drugih mestnih vrednot, ki so zgodovinsko zaznamovale mestno samo-

Na enem izmed srečanj, ki jih organizira Društvo Novo mesto, je Ivan Hrovatič postavil preprosto vprašanje: "Kdo skrbi, komu je osnovna delovna dolžnost skrb za ohranjanje in optimalno rabo Glavnega trga?"

bitnost Novega mesta. Te vrednote danes zahtevajo stalna dolgoročna vlaganja in skrb za uresničevanje dolgoročnih ciljev. Ne vidim možnosti, da bi tako imenovano "staro mestno jedro" načrtno upravljali, ohranjali ali modernizirali brez predhodne razrešitve lastninskih odnosov, sistematičnega snubljenja investicij in ustanovitve institucije, ki bi poskrbela za skupno

opredeljena stališča ter njihovo uresničitev.

Če Novo mesto vztraja na ohranitvi Glavnega trga kot mestne identitete, potem mora dolgoročno zbirati sredstva za odkup hiš ter pridobiti investitorje, ki bodo finančno sposobni vlagati po standardih spomeniške zaščite ter organizirati dejavnosti, ki same pokrivajo svoje stroške.

Posledica take odločitve mora biti ustanovitev zavoda ali gospodarske družbe, ki bo imel(-a) dolgoročno

Nobena dobra namera, noben denar za Narodni dom ne bo hasnil, dokler ne bo Sokolska ulica brezpogojno zaprta za ves promet, ki med drugim neusmiljeno duši tudi Jakčev dom.

MANJKA NAM VIDENJE BODOČEGA RAZVOJA

Kakšno bo jutri naše mesto?

Na to izzivalno vprašanje smo iskali odgovor na pogovornem večeru, ki ga je društvo priredilo 22. junija 2000 v restavraciji na Bregu. Ob dobri udeležbi članov smo ugotavljali, kaj se je v Novem mestu spremenilo v času, odkar deluje naše društvo in kaj je tisto, kar Novomeščane najbolj žuli in jim zmanjšuje življenjsko raven v domačem kraju.

Na srečanju ni šlo "za prepričevanje prepričanih", so pa člani nanizali vrsto ocen, mnenj, predlogov in spodbud, kaj ljudje v mestu

pogrešajo in kaj bi mestna občina morala spremeniti, kaj pospešiti in prispevati k boljšemu počutju prebivalcev največjega kraja v pokrajini.

Na srečanju je Borut Novak predstavil vrsto problemov javnega podjetja Komunala. Arhitekt Zdenko Hlavaty je znova opomnil, da mestu manjka generalna vizija – videnje bodočega razvoja in načrtovanje osrednjih, že dolgo odprtih vprašanj.

Menil je, da se izgubljam v drobnjakarskem reševanju perečih problemov. Njihovo trenutno reševanje nas tišči, medtem ko promet nebrzdano zaseda celo mesto, kvaliteta starega mestnega jedra pa vedno bolj propada.

Znova so člani društva med drugim opozorili, da mesto nujno potrebuje mestnega arhitekta, saj se zanj zanimajo tudi sosednje občine, ki želijo tako sodelovanje in pomoč.

J.M.

Del zagrehtih razpravljalcev z zadnjega društvenega omizja na Bregu

KJE KONČAJO NAŠI PREDLOGI?

Izziv že - a prezrt!

Mestna uprava bi morala biti strokovno telo

Po javni tribuni, ki jo je naše društvo priredilo 27. maja 1998, je upravni odbor društva na podlagi predlogov članov obvestil Mestno občino in občinski svet, da smo takrat govorili o Novomeškem zgodovinskem jedru, pričakovanih in ukrepih, kako naj bi mestno jedro ohranili, hkrati pa mu dali potrebno vsebino.

Bistvo pobude je bilo zajeto v temle predlogu: naše društvo vidi dolgoročno rešitev tega perečega problema v ustanovitvi posebne mestne uprave ali direkcije, ki bi jo sestavljali vsekakor izkušeni arhitekti in največ še dva sposobna meščana, ki poznata ne samo značilnosti, potrebe, prednosti in slabosti tega mesta, temveč imata

gospodarske izkušnje.

Upravljanje mesta je vse-kakor najmanj toliko zahtevna stvar kot upravljanje in voditi večje podjetje. Sedanja organiziranost uprave Mestne občine ne zagotavlja takega upravljanja in gospodarjenja z mestom, saj je odvisna od vsakokratnih lokalnih volitev, izida teh volitev in strankarske trgovine.

Praksa kaže, da gre strankam predvsem za to, katera izmed njih bo zasedla posamezne funkcije v mestni upravi. Mesto pa je treba voditi in z njim gospodariti na ekonomskih in urbanistično arhitekturnih načelih. V nobenem primeru ne more in ne sme biti usoda mesta odvisna od tega, katera stranka dobi večino na lokalnih volitvah.

Zato bi morala biti predlagana mestna uprava ali direkcija strokovno telo, ki bi bilo neodvisno od strank in izida lokalnih volitev, mandat take uprave pa bi moral trajati najmanj deset let.

Naše društvo se zaveda, da take uprave ni mogoče imenovati in zagotoviti njenega funkcioniranja čez noč. Zato je v gornjem predlogu svetovalo, da bi v okviru uprave Mestne občine Novo mesto takoj oblikovali referat, katerega edina zadolžitev naj bo usklajevanje dejavnosti vseh činiteljev, ki delujejo pri urejanju mesta, njegovega prometa, lociranja posameznih dejavnosti v njem itd.

Na dobro utemeljen in koristen predlog mestna občina in njen svet do danes društvu nista odgovorila, niti nam ni znano, da bi za ustanovitev predlagane mestne direkcije oz. uprave bilo doslej karkoli narejeno.

Izziv že - vendar tiči v nekem dobro zaprtem predalu.

valcev z okolico vred. Bogdan Osolnik, član našega društva od vsega začetka, je v razpravi opozoril na pomen Balkana, ki postaja pomemben činitelj za slovensko gospodarstvo. To je poudaril tudi Leopold Krese, znani javni delavec, ki je povedal, da se Novomeščani v Ljubljani pridružujejo pobudam našega društva za nujne rešitve dušenja Dolenjske, čeprav pokrajina že kar lep čas ne zaostaja za Slovenijo!

Na račun gradnje avtomobilske ceste, elektrike, goljufanja z volilno geometrijo, zaradi katerega je Dolenjska brez poslanca v državnem zboru - take in podobne opombe so na srečanju kar deževale. Čuli smo tudi mnenja o državljski nepokorščini, če bo država še naprej gluha za pereča vprašanja Dolenjske. Pri tem pa ostaja resnica:

Društvo Novo mesto je izključno spodbujevalec vseh teh idej, želja in načrtov! Ni in ne more biti operativni uresničevalec perečih nalog - jih pa vedno znova kaže v odprti luči in poziva občine v pokrajini, da odločneje posegajo v reševanje kričečih vprašanj, ki jih mora urejati država.

TONE GOŠNIK

DOLENJCI OSTALI BREZ POSLANCEV IN BREZ CESTE

Najbolj prodorni, vendar zapostavljeni

Vsebinsko bogat pogovorni večer je priredilo društvo lani 28. novembra v prostorih gostišča na Bregu. Uokvirilo ga je s širokim naslovom: Ali smo zadovoljni, ker smo ostali brez poslancev in avtomobilske ceste?

Nekaj odgovorov na to kritično vprašanje zajemajo danes objavljeni prispevki sodelavcev tega Izziva. Govorijo seveda o našem nezadovoljstvu o odnosih države do širše Dolenjske. Pokrajina je že desetletja izvozno naravnana: danes prispeva 17 odst. slovenskega izvoza, a hkrati porablja le 12 odst. uvoza. Naša industrija je že precej robotizirana in terja kvaliteto električno energijo, a še vedno napaja Belo krajino samo ena električna žica! Vsa Slovenija pozna Krko, Revoz, Danfos, Trimo, TPV, Bramac, Novoles, Labod in druga pomembna podjetja, ki ustvarjajo najbolj prodorno gospodarstvo v državi. Direktor Območne gospodarske zbornice Janko Goleš je na tem večeru med drugim povedal tole:

dolenjsko gospodarstvo ustvarja 78 odst. svoje moči z industrijo in industrijsko predelavo, 12 odst. s trgovino in 10 odst. z ostalo dejavnostjo, V Sloveniji je

stanje drugačno: na industrijo v njej odpade 35 odst., kar 35 odst. na trgovino in celih 30 odst. na druge

dejavnosti.

Pri tem pa pokrajina trpi zaradi nedograjenih cestnih povezav in gradnja avtomobilske ceste se nam znova odmika na konec desetletja. Ljubljana izredno podcenjuje Zagreb in skoraj milijon njegovih prebi-

O madona - ena ženska se je peljala! - Žalostno pripombo smo slišali na Sevnem, kjer je ob kmetijski šoli postajališče mestnega avtobusa za progo Sevo - Srebrniče. Večina mestnih avtobusov vozi še vedno sokraj praznih. Pred kratkim se je Dolenjski list ponorčeval iz "Podgorcev, ki se zato nočejo voziti s temi avtobusi, ker nosijo tablice KP - in ker v njih ne točijo pristne šmarnice...". Zadeva sploh ni smešna, prej tragično žalostna! Doklej bo mestna občina še plačevala izgubo teh voženj?

Ko postane

poziranje

užitek...

Slike za osebne dokumente v treh minutah!

FOTO LIFE

tel.: 07/3323-650

NA "NOVI OBČINI"

nasproti Dolenjske banke

• Reklamno in reportažno fotografiranje

• Color foto laboratorij

Vaši predlogi, fotografije in pisma bralcev so v našem uredništvu iskreno dobrodošli! Pošljite jih na naslov: Tone Gošnik, za IZZIV, Cesarjeva 30, 8000 Novo mesto.

VAŠ IZZIV

Cesta "bratstva in enotnosti", s katero je stara (gnila!) SFRJ Dolenjski, Beli krajini in Posavju odprla pot v svet. V samostojni Sloveniji njene posodobitve eden najdonosnejših koncev dežele še ni zaslužil ...

Kdaj avtomobilska cesta od B do B?

Saj ne da bi se mi kolcalo po starih časih, toda če me danes kdo vpraša, kdaj bo vendar že bolj varen prevoz med Bregano in Bičem, se samo globoko zamislim, komu bi bilo potrebno to vprašanje postaviti, da bi dobili odgovor brez "če...".

Nervozni politik me takoj pouči: "Kaj ne veš v kakšnih časih živimo, da je treba varčevati itd...?". Tisti iz Ljubljane mi očita zahteve Trebnjega, ki da so ogromne, brez razmisleka, da takih projektov pa Slovenija res ne bo uresničevala. Malo pogumnejša Brežičanka me usmerja po odgovor na DARS s predlogom, da bodo oni začeli kar tam v Drnovem, mi pa poskusimo v Mačkovcu.

Med ljudmi je vse živo idej, kar samo dokazuje, da je njihovo življenje tesno povezano z cesto in da tega dejstva še posebno ne sme zanemarjati civilna iniciativa tega dela Slovenije.

Zadnje resnejše razprave so bile po občinskih svetih v prejšnjem sklicu, ko se je razpravljalo o poteku trase, o dveh priključkih za Novo mesto, o trgovski ponudbi ob avtomobilski cesti in o tunelu pod Karteljevem.

Menda so takrat tudi Trebanjci rekli svojo zadnjo besedo. O Beli krajini se je samo šušljalo, da bo dobila novo cesto čez Gorjance, po kateri se bo prišlo v Novo mesto nekje za Gotno vasjo.

Kaj počno Posavci, se ni kaj dosti vedelo. Ker je po teh razpravah vse utihnilo, je bilo na nekem zboru v

Če smo včasih godrnjali nad tem, da se neposredno izrekamo o vsaki stvari, moramo danes potarnati, da na večino življenjsko pomembnih področjih izgubljammo znanje in informacije, zato nanje ne moremo več vplivati.

Novem mestu ustanovljeno Društvo za izgradnjo avtomobilske ceste, o katerem pa se pozneje ni kaj dosti slišalo. Ob obisku kakšnega državnega funkcionarja ali uslužbenca se razprava o avtomobilski cesti nekoliko razplamti in po njegovem odhodu zopet zamre.

Nikoli do sedaj pa še ni bilo nikjer povedano, sklenjeno ali vsaj nakazano, kdo (ime in priimek) med Bičem in Bregano skrbi (je plačan za to), da se bo ta del nove ceste kdaj izgradil. Kdo je pooblaščen za odločanje in je nam, davkoplačevalcem, odgovoren za pravočasno in kakovostno izvedbo izgradnje?

Za mene je projekt izgradnje avtomobilske ceste med Bičem in Bregano zahteven projekt, ki mora imeti popolnoma nedvoumno razgrajeno organizacijo poslovanja, odločanja in financiranja ter enega odgovornega vodjo.

Ne znam si predstavljati, kako bi lahko obdržali svojo uspešnost v Trimu, Revozu, Krki, Labodu in drugje, če generalni managerji ne bi imeli pooblastil, če se jim ne bi zaupalo in bi za preverjanja ustanavljali razne agencije, sklade, sekretariate in podobne "stopničke", po katerih se je treba plaziti, da dosežeš cilj.

Avtomobilsko cesto bi

hitreje in kakovostneje zgradili, če bi se bolje organizirale in medsebojno povezale tudi občine ob avtomobilski cesti in tiste občine, ki bodo svoje lokalne ceste urejale z njo. Župani vseh zainteresiranih občin naj podpišejo dogovor o nalogah, ki jih bodo v zvezi z gradnjo avtomobilske ceste opravljali skupno in o osebni, ki ji bodo zaupali vodenje izvedbe teh skupnih poslov.

Pooblaščenec bo lahko oblikoval svoj lobi, se pravno veljavno pogovarjal

z državnimi organi, opozarjal na nevarnosti, informiral javnost ter pravočasno reagiral na kakršen koli ukrep.

Napačno bi bilo misliti, da bodo s tem prenehale vse skrbi posamezne občine do nove ceste! Te ostajajo, samo pooblaščenec bo poskrbel, da jih bodo reševali ob pravem času in na pravem mestu. S pooblastili vseh občin bo taka oseba močna protiutež zamišljenim odločitvam v državnih organih, če bi te bile različne od interesov ljudi ob bodoči avtomobilski cesti.

Znan je izrek, da je v slogi moč. Župani: ustvarite zato tako "moč", da bomo čimprej zaživel boljši ob novi avtomobilski cesti!

J. M.

IZZIVU srečno pot med ljudi

Všeč mi je pravzaprav provokativni naslov novega društvenega glasila. Najprej sem poskušala uganiti – koga bo izzival? Bodo to zopet politiki, ki so običajni dežurni krivci za vse, kar se in kar se ne zgodi? Lahko bi bil to izziv ženski ustvarjalni sili ali sposobni mladini, pa kulturnikom, podjetnikom ali bolj vsem, ki živimo na Dolenjskem in v Beli krajini. Res smo z Izzivom poklicani vsi, toda želim, da bi se počutili najbolj izzvani tisti, ki največ znajo, tisti, ki so si znanje pridobili s pomočjo štipenditorjev, lokalne samouprave ali države, saj je končno vseeno, ali se kot štipenditor odpoveduješ delu svoje plače ali pa plačuješ višje davke v proračun.

Tudi Izziv naj pripomore, da bo znanje kot naše največje bogastvo ustvarjalo v jugovzhodni Sloveniji vedno več in bolje. Pripomore naj, da "...bodo ljudje ob cestah ostajali in ne po stezah odhajali...", kot je nekoč zapisal Franci Kuhar.

Pomaga naj nam, da bo regija med Ljubljano in Zagrebom najbolj zaželeno bivališče stalno "učee se družbe", za kakršno se zadnje mesece javno zavzema skupina uglednih dobro mislečih in dobronamernih Slovencev, ki predlagajo postavitev vsedržavnega pomnika z značilnim imenom RASTOČA KNJIGA.

JOŽEFA MIKLIČ

Naša društvena omizja v restavraciji na Bregu so vedno dobro obiskana. Nedvomno bi bila tudi v "čitalnici" obnovljenega Narodnega doma!

Knjiga nas je ohranila

Pomnik nas sodobnikov možem preteklosti in rodovom prihodnosti naj bi bila Rastoča knjiga. Zmerom smo v svoji zgodovini dali veliko za knjigo in knjige. Zato nas je ohranila.

Zdaj nas vabi rastoča knjiga – vsakega posebej in vse skupaj. Sredstva zanj se bodo zbirala pri Pošti Slovenije oz. pri Poštni banki Slovenije na posebnem računu Društva Rastoča knjiga.

Račun za knjigo se je še zmeraj izšel. Ker smo brali, nas ni pobralo. Z rastočo knjigo bomo zrasli v novem tisočletju v nove višine.

Za skupino dobromislečih:
TONJE HORVAT
predsednik Državnega sveta RS

Zbrane ljubljanske Novomeščane je najprej pozdravil Bogdan Osolnik, za njim pa še naš predsednik Škerlj

Srečanje pri "Šestici"

Na pobudo Novomeščanov iz predvojnega generacije, ki živijo v Ljubljani, se je 11. januarja letos sešlo na prijateljsko srečanje v znani ljubljanski gostilni Šestica nekaj nad 60 ljudi. Pobudniki, med katerimi je bil najbolj vnet organizator srečanja **Bogdan Osolnik**, so povabili na prijeten večer okoli 80 svojih znancev in prijateljev.

Med številnimi znanimi obrazi so zbrani zlasti prisrčno pozdravili živahno profesorico francoščine **Marijo Saje**, ki je le nekaj dni pred srečanjem praznovala 90. rojstni dan.

Predsednik našega društva **Tone Škerlj** jim je predstavil doslej opravljeno delo Društva Novo mesto in cilje, ki jih želi uresničevati v prihodnje.

Zbrani Novomeščani, ki še vedno z velikim zaniman-

jem spremljajo razvoj in dogajanja v Novem mestu, želijo postati ljubljanska podružnica Društva Novo mesto. Pridružili bi se jim lahko vsi tisti Novomeščani in Dolenjci, ki sicer živijo v Ljubljani, pa bi mogli in znali na ta ali drug način pomagati in lobirati za dobrobit dolenjske metropole in "jugovzhodne" Slovenije sploh.

Predlagani pomnik, s katerim naj bi naša generacija simbolično opredelila 10. obletnico naše države, 100. obletnico Brižinskih spomenikov, 450. obletnico prve slovenske knjige, 200. letnico rojstva Franceta Prešerna in Antona Martina Slomška ter prehod v novo tisočletje, naj bi bil drugačen. Vsebinsko naj bi temeljil na duhovni dimenziji našega naroda, ki bi ga simbolično predstavljala "Rastoča knjiga" kot poseben poduhovljen prostor (lahko v stilizirani obliki knjige), s specifično sporočilnostjo in namembnostjo. Že Brižinski spomeniki so

nas v zgodnjem srednjem veku nekako zaznamovali kot narod knjige, kulture, znanja, sožitja in s tem strpnosti. To se je potem nadaljevalo s Trubarjevima knjigama Abecedarijem in Katekizmom, z Dalmatinovo Biblijo in še z mnogimi drugimi.

Tudi danes pomeni knjiga in vse, kar je z njo povezano, veliko in pomembno razsežnost v življenju in delu slovenskega človeka. Po različnih raziskavah pride na Slovenca toliko na novo izdanih knjig, kot je to le malokje drugje po svetu. In to pomeni v sedanjih razmerah vsestranskega preoblikovanja sveta veliko prednost in priložnost.

Knjiga, in to nenavadna knjiga, pač pa Rastoča knjiga, naj bi simbolično opredelila in predstavljala dosednji razvoj ter identiteto Slovencev in ga določala tudi vnaprej. Naša generacija bi napisala svojo, podobno pa vsaka naslednja generacija Slovencev. Upoštevati bi skratka "koncept rasti", ki je bil žal v dosedanjem razvoju našega naroda tolikokrat omejevan ali razvrednoten.

Vsebinsko je projekt Rastoča knjiga povezan predvsem z Narodno in Univerzitetno knjižnico v Ljubljani. Dejavnosti, povezane z Rastočo knjigo, pa naj bi pomenile tudi nov impulz pospešitvi priprav za novogradnjo te pomembne institucije.

Navedeni projekt je prežet z dobrohotnostjo in dobronamernostjo ter temelji na upoštevanju dosežkov teorije in prakse doktrine organizacijskega razvoja. Predlog odseva prijazno in dobronamerno razmišljanje ter pozitivno naravnost.

Kot smo že omenili, bo verjetno veliko Slovencev mnjenja, da je v sedanji

situaciji bolj potrebno narediti kaj drugega. Vendar se bo prepričanost o potrebnosti izgradnje takega pomnika iz dneva v dan ob ustrezni medijski spremljavi bolj uveljavljala.

Tako bomo npr. v javnih medijih, zlasti pa na internetu, spremljali število Slovencev, ki so prispevali za pomnik in znesek, ki se bo do tedaj nabral. Začetek zbiranja prispevkov bo 8. februar, proces zbiranja pa se bo končal 25. junija letos.

Zavedati se moramo, da iz nič ni nič, oziroma kot so dejali Latinci: "ex nihilo ni-

Dr. Janez Gabrijelčič

hil fit". Končno bi lahko Slovenci preživeli izjemne psihološke in simbolne izzive, ki jih poraja in nudi sedanji čas tudi brez Rastoče knjige. Bistvo stvari pa je v vprašanju, ali hočemo biti aktiven dejavnik pri preoblikovanju sveta in kljub splošni globalizaciji sveta poudariti tudi našo lastno identiteto, ali pa biti le statist in nem posnemovalc drugih.

Odgovor tistih, ki podpirajo opisani predlog, je jasan: vključevati se v svetovne tokove na vseh ravneh, pri tem pa prav zaradi obogatitve teh tokov in povezav gojiti lastno drugačnost, identiteto in izvirnost.

Pomenljivo je poudariti, da je veliko število Slovencev že pisno in ustno izrazilo svoje soglasje s predlagano akcijo. Tem Slovincem, organizacijam in društvom, a tudi vsem drugim, moramo omogočiti, da se udejnijo njihova plemenita volja.

Omenimo na koncu, da ima Rastoča knjiga naslednja sporočila in cilje:

- ♦ povabilo k združevalnemu razmišljanju in delovanju,
- ♦ videnja in dejavnosti

- ♦ sedanjega rodu Slovencev,
- ♦ odgovor na izzive časa,
- ♦ simbol slovenske preteklosti, sedanjosti in predvsem prihodnosti,
- ♦ istoznačnica za rastoče znanje in neprenehni razvoj,
- ♦ prijazno napotilo k skupnemu podjetju,
- ♦ sožitje naše kulture in ekonomije,
- ♦ iskanje in potrditev slovenske istovetnosti,
- ♦ nekaj, kar nas lahko dela razpoznavne proti drugim narodom,
- ♦ blagovna znamka Slovenije,
- ♦ ena izmed ključnih kulturnih podob Slovenije,
- ♦ uresničitev Groharjeve želje, ki pa ni bila in ni samo njegova, da mora biti naša prihodnost lepša,
- ♦ poveljevanje narodove duhovne moči in življenske sile,
- ♦ nasprotje trditvi, da smo narod hlapcev,
- ♦ pomnik in utemeljitelj »slovenske besede«,
- ♦ zahvala vsem znanim in neznanim Slovincem, ki so ustvarjali in pisali v slovenščini,
- ♦ tržni podvig, ki ponuja tudi na področju trženja nove možnosti,
- ♦ ekonomska spodbuda, ki bo odprla nova delovna mesta,
- ♦ pristop, ki bo utrdil našo samozavest, samobitnost in samozaupanje,
- ♦ prikaz slovenske inovatorske misli,
- ♦ razširitev modela organizacijskega razvoja,
- ♦ videnje odlične Slovenije ...

JANEZ GABRIJELČIČ

Predsednika nadzornega odbora našega društva dr. Janeza Gabrijelčiča, člana Računskega sodišča Slovenije in pobudnika Društva Rastoča knjiga, smo prosili, da bi bralcem IZZIVA predstavil zamisel o postavitvi stavbe, v kateri naj bi zbrali najpomembnejše stvaritve slovenstva kot stalno učeče se skupnosti. Objavljamo njegov prispevek in hkrati vabimo naše člane, da bi podprli uresničevanje zamisli o tem pomembnem pomniku.

Adamičeva 1, Novo mesto;
telefon: 07/338 0 338, 07/338-0-339

Ogoljufani zaradi volilne geometrije

Bi bilo za Novo mesto bolje, če bi imeli svojega poslanca v Državnem zboru?

Na vprašanje bi bilo možno odgovoriti le na podlagi predhodno izdelane analize dosedanjega vpliva poslancev iz Dolenjske in Bele krajine na sprejemanje naprednejše in humanejše zakonodaje, ki je izboljšala življenjske in delovne pogoje ljudi v jugovzhodni Sloveniji.

Ni znano, ali se take raziskave sploh izdelujejo, zagotovo pa bi pripomogle k ustrežnejšemu razsojanju volivcev ne samo takrat, ko oddajajo svoj glas določenemu kandidatu, pač pa predvsem takrat, ko iščejo najprimernejšo organizacijo za svoj skupen nastop.

Ob lanskih državnozborskih volitvah smo v jugovzhodni Sloveniji pridobili novo, bridko izkušnjo: ostali smo brez poslanca zato, ker nismo zagotovili organizacijskega razvoja volilnega telesa. To dejstvo sedaj zahteva oceno posledic in pripravo predlogov, da se stanje ne bi ponovilo.

V ocenah je brez v uvodu omenjene analize možno poudariti le splošno ugotovitev, da je za vsako interesno skupino dobro, če ima v zakonodajnem organu predstavnika, ki z njo živi, jo pozna in se z njenim mnenjem lahko sporazumeva z drugimi.

Če pa ostanejo cela državna področja z največjim slovenskim izvoznikom in najdonosnejšim podjet-

jem izven oblikovanja državne zakonodaje, je v državnem sistemu zagotovo nekaj narobe.

Kdo bo zbral dovolj poguma in volje, da bo začel reševati ta problem Dolenjske? Ali še bolje, kdo je zato plačan? Pogled se nehote usmeri v stranke in predstavnike civilne družbe v občinskih svetih.

Ti so oblast v lokalni samoupravi in prevzeti morajo vodstvo te akcije!

Simpozij, ki je v celoti predstavljen v drugem zborniku našega društva, sta vodila zgodovinarja dr. Aleš Gabrič in dr. Stane Granda.

Ob drugem društvenem zborniku

V napovedanem času je po zaslugi organizatorjev simpozija, ki ga je naše društvo 19. oktobra 2000 vodilo v upravni stavbi tovarne zdravil Krka, kot po prizadevanjih avtorjev posameznih prispevkov in odločnosti Tiskarne Novo mesto v lanskem decembru izšel že drugi zbornik, ki ga je založilo in izdalo Društvo Novo mesto.

Na 160 straneh objavlja zbornik z naslovom Oblikovanje kulturnih ustanov in razvoj Novega mesta v kulturno središče Dolenjske prispevke, ki jih je nekaj na 40 udeležencev simpozija spoznalo na oktobrskem srečanju.

Namesto predgovora je Stane Granda, podpredsednik Zveze zgodovinskih društev Slovenije, napisal knjigi uvodno besedo Skozi preteklost v sedanost in prihodnost.

O Razvoju kulturnih ustanov v slovenskih mestih in Novem mestu do leta

1941 piše Ervin Dolenc. Policentrični razvoj slovenskih kulturnih ustanov sredi 20. stoletja predstavlja v zborniku Aleš Gabrič, Ludvik Tončič pa podaja Ustanovitve in prva leta Dolenjskega muzeja. O razvoju spomeniške službe na Dolenjskem po letu 1945 piše Marinka Dražumerič, medtem ko je Zorka Skrabl predstavila Varstvo arhivskega gradiva na Dolenjskem in v Beli krajini.

Domoznansko dejavnost knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu je zajela Darja Peperko, Staša Vovk pa je obdelala Uspešna leta novomeškega gledališča. O Jazzu na dolenjski glasbeni sceni piše Janez Gabrijelčič, Jože Prešeren pa je obudil spomin na novomeško alternativno kulturno skupino v šestdesetih letih v sestavku Pro et contra – zakaj kontra?

Novo knjigo, ki je pričevanje o podjetnosti in pogumu Društva Novo mesto, so 27. decembra dopoldne predstavili v veži KC Janeza Trdine. Zgodovinar dr. Aleš Gabrič je poudaril pomen

Pridite po vaš izvod zbornika!

V lanskem decembru je naše društvo izdalo že svoj drugi zbornik z naslovom: Oblikovanje kulturnih ustanov in razvoj Novega mesta v kulturno središče Dolenjske. Knjigo s 160 stranmi zanimive vsebine bo dobil vsak član Društva Novo mesto brezplačno. Dobite jo lahko:

pri predsedniku društva Antonu Škerlju (Vrhovčeva ulica 1, tel. 07 33 76 262) ali

pri tajnici društva Evi Simič (Gubčeva ulica 11, tel. 07 30 21 450)

Priporočamo, da svoj prihod po zbornik predhodno najavite po telefonu.

prizadevanj za soočenje s preteklostjo dolenjske metropole, katerih namen je ideja o obujanju Novega mesta v eno izmed humanističnih središč Slovenije. Dr. Stane Granda je med drugim poudaril pomen priprav in izvedbe podobnih simpozijev, ki naj bi zajeli tudi pregled razvoja arhitekture in gospodarstva v Novem mestu.

Zbornik je uredil Aleš Gabrič, oblikoval pa Peter Simič. Delo je lektorirala Polona Kekec, stavek je pripravilo podjetje MiM. Knjigo je stiskala Tiskarna Novo mesto v nakladi tisoč izvodov.

Vsak član društva lahko dobi brezplačno izvod zbornika, o čemer danes v Izzivu še posebej obveščamo.

TONE GOŠNIK

Ne berite (če ste že poravnali članarino)!

Upravni odbor društva je 8. januarja letos z okrožnico zaprosil vse tiste člane, ki že leto al dve niso poravnali društvene članarine, da bi to naredili vsaj do konca februarja 2001. Marsikdo je to spregledal ali položnico založil. S skromno članarino društvo pokriva stroške, ki jih ima z obveščanjem. Teh dohodkov je zelo malo, zato upravni odbor ponovno prosi člane, da zapadlo članarino (dva tisoč, študentje in upokojeanci tisoč tolarjev za leto dni.) vplačajo s položnico na žiro račun 52100-678-

85796 pri agenciji za plačilni promet v Novem mestu.

Člani vseh društvenih organov amatersko in popolnoma brezplačno opravljajo svoje delo. Podprimo jih s tem, da poravnamo članarino! Po društvenih pravilih preneha članstvo v naših vrstah, če član dolguje članarino za dve zaporedni leti in je kljub opominu ne poravnal.

Zato ponovna prošnja: zamudniki – vplačajte dolžni denar vsaj do 30. marca 2001!

UPRAVNI ODBOR

"ALI BOSTE CESTO LJUBLJANA - ZAGREB KAJ UREDILI, ALI SI MORAM NABAVITI MOTORNO KOSILNICO?"

Star vic...

(oktober 1976)

naslov
prejemnika